

Letonice

Kraj: Jihomoravský

Správní obvod: Bučovice

Nadmořská výška: 267 m n. m.

Počet obyvatel: 1 382

Adresa URL: www.letonice.cz

Okres: Vyškov

GPS souřadnice: 49.177261N, 16.959131E

První pís. zmínka: 1278 (740 let)

PSČ: 683 35

Historie obce Letonice

Tento kraj byl osídlen již v dávnověku, o čemž svědčí nálezy ze starší doby kamenné - stanice s gravertienkými hroty (hájek), dále jednotlivé kamenné nástroje z mladší doby kamenné. Eneolit je zastoupen keramikou šňůrovou, 4 mohylami (také v hájku) a vyskytuje se tu i kultura zvoncovitých pohárů, sídliště a pohřebiště. Také doba bronzová tu zanechala 2 mohyly s kamenným obkladem (Šachany) a pozdější období zase žárové mohyly. Nalezlo se tu sídliště z doby železné. Zdejší krajem prošla tedy kultura únětická, slezská a posléze i halštatská.

Název Letonice pochází pravděpodobně od osobního jména Letoň - odvozeného od podstatného jména "léto", což pak znamená "dítě narozené v létě". Byla to tedy ves lidí Letoňových. Zmínka o naší obci, ovšem nejistá, zda se týká Letonic, je od r. 1186 - 1265, pod jménem Neteludich. V roce 1278, historicky doloženo to byly Letonycze, 1547 Letonicze, 1846 Lettonitze a v pozdějších letech již Letonice. První historická zmínka o Letonicích je v době vlády Václava I. Jeho syn Přemysl - markrabě moravský - pozdější slavný král Přemysl Otakar II. - dal půdu kolem Letonic za majetek kláštera panen augustiniánek v Doubravniku v roce 1235. Ten dal zde postavit kostel a dvůr. V roce 1350 přebírá tento majetek v hodnotě 80 hřiven klášter cisterciáků a 1374 byl prodán Mikuláši Dítěti z Ohrozimě.

Mikuláš po 4 letech r. 1378 se souhlasem markraběte moravského Jošta dává polovinu obce klášteru sv. Michala v Brně. Kolem dvoru se začíná Letonická ves rozrůstat, vznikají názvy nových částí, jako Kopaniny, Chalópy, Vápenice, U Myslivárni, Větrák, Vévoz, Na Bařině.

Kromě zemědělské půdy a luk jsou zde i rybníky. Z roku 1494 se zachovala smlouva mezi Kropáčem z Nevědomí, pánem v Bučovicích a Vratislavem z Pernštejna o zřízení dvou rybníků, a to horního letonického a dolního bučovského, zvaného později Nový. Hráz mezi oběma byla společná a oba byli oprávněni si volně zatápnout grunty rybníční vodou. Již tehdy měla obec náves v podobě obdélníku, do níž vedly 3 ulice. Většina gruntů měla žůdry. Grunty byly na návsí, domkáři roztroušeni po okrajích vesnice.

Po 130 letech se dominikánský klášter vzdává výnosů Letonických. V roce 1512 Jan Petrovský z Hrochova postupuje k dědičnému užívání Letonice se vším právem, panstvím a příslušenstvím Vilému z Pernštejna a na Helfenštejně, nejvyššímu hofmistru království českého.

Držitelé vsi Letonic se od roku 1512 až do třicetileté války střídají velmi často. Syn Vilémův Jan z Pernštejna roku 1536 odkazuje Janovi ze Zdenína ves Letonice se dvory a s kostelním podacím. Roku 1567 Jan mladší Dubčanský ze Zdenína vkládá Jarošovi ze Zástřizl ves Letonice s kostelním podacím, s háji, vyjma háj obce letenské ležící v polích, který obec letenská od starodávna užívala.

Roku 1584 připadly Letonice Johance z Drnovic. Po její smrti 22. 8. 1594 připadly Letonice - odkazem Václava

Morkovského ze Zástřizl - na doživotí manželce Kunce ze Skorotína, spolu s Boskovicemi. Zároveň svoluje poslední vůlí, aby na zaplacení svých dluhů mohla prodat Letonice. 8. 1. 1595 byly Letonice prodány za 10 000 zlatých Václavu Morkovskému ze Zástřizl, tvrz, ves Letonice s dvorem poplužním, s robotami ze vsi Letonic, s desátky obilními, platy atd. Letonice však nakonec připadly Bohušovi, bratru Václava Morkovského. Ten na nich r. 1612 zapsal své manželce spolek; tj. učinil ji společnou vlastnící Letonic, které se skládaly z tvrze, vsi, dvora poplužního, ovčíny a kostelního patronátu. Tvrz stávala od nepaměti ve Větrníkách. V letech 1619 - 1630 se připomínají Letonice jako majetek Jindřicha, Matyáše hraběte z Thurnu. Po Bílé hoře byly Letonice vypáleny, a celé okolí pohubeno. Dosud se zde nacházejí hromadné hroby místních usedlíků.

Dlouho trvající válka vypudila z území Moravy velkou část obyvatelstva, a to, které zůstalo, nemělo na různých ustláno. Jeho obydlí byla spálena, dobytek vojskem odehnán, nářadí hospodářské i řemeslnické zničeno nebo rozkradeno, peníze uloupeny, nebo odsáty na daně a platy. V této neutěšené době není tedy divu, že zůstalo málo dokladů o Letonicích. Dovídáme se, že v té době Letonice, ves společně s dvorem patřící k slavkovskému panství, čítá 98 domů, 113 rodin, 542 duší. Má asi 700 jiter středně úrodné orné půdy a asi 100 jiter luk. Panství slavkovské včetně Letonic patřilo Kounicům.

Kostel se připomíná v roce 1350. Byl zasvěcen sv. Mikuláši, biskupu. Pro jeho středověké stáří svědčí i poloha uprostřed hřbitova. Příchod hraběte Jindřicha Thurna a armád, které krajem prošly, zničily všechno.

